

PRIVATEKONOMI

En handbok som *alla* förstår

Varför krångla till det när det inte behövs? Denna bok innehåller en enkel och förståelig guide till privatekonomi - utan komplicerade (och onödiga) begrepp.

Förord

Något som jag alltid undrat över är varför man måste använda ett så avancerat språk så fort man talar om ekonomi. Det är nästan som om man måste använda sig av begrepp som är svåra att förstå för att låta professionell. Men vad är det egentligen för professionellt med att få läsare att bara bli mer förvirrade? Varför inte använda sig av ett språk som till och med en 10-åring begriper?

Jag har skrivit om ekonomi i över två år nu. Många gånger har jag nästan slitit av mig håret i ren frustration när jag försökt skriva om ett visst ämne eftersom jag helt enkelt inte förstår vad det är jag skriver om. Timmarna av huvudvärk ska vi inte ens tala om. Hur ska jag kunna skriva en bra text om något som jag själv inte ens förstår? Hur ska andra förstå vad jag menar om inte ens jag själv gör det?

Som skribent så lär man sig en hel del. När man stöter på begrepp som man inte förstår så får man helt enkelt leta fram en förklaring, vilket såklart är positivt. Numera kan jag kalla mig själv för en självlärd expert inom privatekonomi eftersom jag lärt mig otroligt mycket - endast genom att leta mig fram på internet.

Just därför har jag valt att skriva denna lilla handbok i ekonomi. En bok för dig som inte orkar anstränga dig för att förstå svåra ord och komplicerade begrepp. För dig som vill ha enkel och snabb information helt enkelt. Jag hoppas att du kan ha nytta av denna bok och den information som den innehåller. Här kan du bland annat läsa om hur du planerar en bra budget, vad du ska tänka på innan du lånar och hur du kan spara pengar snabbt.

Kapitel 1

En bra privatekonomi ger dig mer pengar över

I detta kapitel ska vi gå igenom vad privatekonomi är – på ett enkelt sätt. Här kommer du även få några tips på hur en bra privatekonomi påverkar din livstil.

Privatekonomi låter kanske inte som världens roligaste grej, men din privatekonomi har faktiskt stor påverkan på din livskvalitet. Är din privatekonomi god kommer du förmodligen känna dig lyckligare, mer positiv och avslappnad. Skulle du ha en skakig privatekonomi kommer du förmodligen vara mer stressad och se negativt på saker i din vardag.

Men vad är då privatekonomi? Jo, det är helt enkelt de pengar som du får in och gör av med varje månad. Dina inkomster, dina utgifter, ditt sparande, dina investeringar, dina tillgångar, och så vidare. Låt oss ge dig tre tydliga exempel på hur en bra och en dålig privatekonomi kan se ut.

1. Om du får in mer pengar än vad du gör av med varje månad så är din privatekonomi bra.
2. Om du får in lika mycket pengar som du gör av med är din privatekonomi fungerande, men inte särskilt bra.
3. Om du får in mindre pengar än vad du gör av med så är din privatekonomi dålig.

Svårare än så är det inte. Så vad skulle du helst vilja ha? Självklart vill de flesta ha en god privatekonomi, men det är inte helt enkelt att uppnå detta - särskilt inte om man har en osäker inkomst. Kanske jobbar man extra då och då, kanske lever man på studiemedel eller A-kassa. Då blir det lätt kämpigt.

Samtidigt är det viktigt att faktiskt ta sin privatekonomi som på allvar. Ibland är det lätt att hamna i en bubbla där inga problem existerar. Man prioriterar den där fikan på stan, den där utekvällen efter löning, den där tröjan som man INTE kan överleva utan och den där soliga resan som lockar i höstmörkret. Det finns en enkel förklaring till varför det blir så här.

Hjärnans kärlek för endorfiner

Det handlar helt enkelt om hjärnans belöningssystem. Hjärnan tycker om att vara glad och nöjen i vardagen, så som shopping, middagar och resor, gör att de flesta känner lite extra

lycka. Men bara för stunden. När denna tillfälliga glädje passerat kommer din hjärna att sakna den och då kommer du att vilja upprepa det du gjort. Eller köpt.

Detta beteende är helt naturligt, så du behöver inte oroa dig. Dock är det viktigt att känna igen mönstret och kunna stå emot känslan att spendera bara för att känna dig glad. Det finns ju andra (kostnadsfria) sätt som kan ge dig en lycklig känsla, eller hur?

TIPS!

Låt säga att du befinner dig i en klädbutik och ser en skjorta som du verkligen tycker om. Du känner att du gärna vill köpa den, men samtidigt är du medveten om att du egentligen inte borde. Ta en minut och fråga dig själv följande:

1. Är den där skjortan verkligen nödvändig just nu?
2. Finns det något annat, mer nödvändigt, som du kan köpa för den summa som skjortan kostar?
3. Kan du tänka på köpet och vänta några dagar innan du slår till?

Försök att använda det här tänket inför alla köp som inte är direkt nödvändiga. På så sätt kan du snabbt identifiera vad som är viktigt och inte. Om skjortan kostar 400 kr och du redan har flera skjortor – är det inte bättre att lägga dessa 400 kr på mat? Eller på din mobilräkning? Eller varför inte på ett sparkonto?

Bra privatekonomi = bra livsstil

Att det finns en koppling mellan en bra livsstil och en bra privatekonomi råder det knappast några tvivel om. Hur mycket vi än försöker intala oss att ”pengar inte spelar någon roll”, så

gör de faktiskt det. Pengar har en betydande roll i vår vardag eftersom det trots allt är pengar som är samhällets bränsle. Utan pengar kan du inte handla mat, du kan inte använda dig av elektricitet, du kan varken åka bil eller kollektivtrafik och förmodligen kan du inte bo någonstans heller.

Du behöver pengar för att ta dig igenom ditt liv. Om du har en kämpig privatekonomi, där dina inkomster är lägre än dina utgifter, så kommer du inte bara att bli stressad – du kommer förmodligen även att hamna i skuld. Kanske kommer pengastressen gå ut över dina relationer, vilket är lätt hänt, och lämna spår även där.

Skulle du istället ha en bra privatekonomi, där du faktiskt har möjlighet att lägga undan pengar till sparande varje månad samtidigt som du kan unna dig det där lilla extra i vardagen efter att du betalat alla räkningar, så är du förmodligen inte lika stressad och ganska nöjd med din tillvaro. På så sätt har pengar en tydlig koppling till ditt välmående och just därför är det viktigt att du alltid försöker sträva efter att hålla din privatekonomi i ett gott skick.

Tre snabba tips för en bra privatekonomi

Om du känner att du befinner dig i ett träsk av pengastress, skulder och oro över din ekonomi så kan det vara svårt att hitta ljuset i den evigt långa tunneln. Många är de som varit ”fattiga” och fått säga nej till saker eftersom de helt enkelt inte haft råd, även jag, så jag vet hur kämpigt det kan vara.

Det viktigaste att komma ihåg i de stunderna som känns hopplösa är att det alltid finns en lösning. Man kan ta sig ur träsket om man bara kämpar nog hårt. Det gäller bara att öka inkomsterna och minska utgifterna. Nedan kommer tre enkla tips som förhoppningsvis kan göra att din kommande resa känns lite enklare.

1. Hitta ett extrajobb, alternativt ett nytt jobb. För att få en bra privatekonomi måste du ha en inkomst som är högre än dina utgifter. Om du har ett jobb som ger dig en på tok för låg lön varje månad - se om du kan hitta ett nytt jobb. Kanske kan du hitta ett extrajobb på helger eller på nätet? Numera kan man jobba med det mesta, inte minst

över datorn, så utforska de möjligheter som finns där ute.

2. Steg två är att se över dina utgifter och fundera över om och hur du kan minska dem. Kanske prenumererar du på flera streamingtjänster för musik, film eller tidningar som du egentligen inte behöver? Kanske kan du hitta billigare alternativ för bredband, mobilabonnemang, elavtal, försäkringar och gym? Det finns pengar att spara överallt, det gäller bara att leta noggrant. Skriv upp alla dina fasta utgifter och påbörja letandet efter nya sparmöjligheter! Se det lite som en tävling – hur mycket kan du lyckas sänka dina kostnader?
3. Påbörja ett sparande. Sparande är en otroligt viktig del av en välfungerande privatekonomi. Dels kan sparandet rädda dig om du plötsligt drabbas av en oförutsedd kostnad och du kan även använda pengarna till ett större inköp i framtiden, till exempel en bostad eller en bil. Du behöver inte spara mycket, bara några hundralappar i månaden räcker till en början. Mer om sparande och den bästa sparformen kan du läsa i kapitel 2.

Låt disciplin bli rutin

Om du är ute efter att skapa en så bra privatekonomi som möjligt så bör du låta disciplin bli en naturlig rutin. Försök att göra mindre förändringar, som till exempel att ifrågasätta dina ”onödiga” köp innan du gör dem, och låt dessa bli en naturlig del av din ekonomiska vardag. Unna dig en lunch ute ibland, men ha som vana att alltid ta med dina middagsrester till jobbet eller till skolan. När du köper kläder, tänk efter noggrant och shoppa smart.

Låt dig inte luras av din hjärna som säger att du MÅSTE köpa den där saken som ligger framför dig. Identifiera istället detta beteende och försök att se saken ur ett annat perspektiv. Fundera över vad du skulle kunna göra för de pengar som saken kostar och kom fram till vad som är mest värt. Att lägga 500 kr på ett par nya byxor eller att spara pengarna till din kommande Italienresa? Jag lovar att detta tänk kommer att göra skillnad i din privatekonomi.

Din nyfunna disciplin *kommer* att hjälpa dig mot en bättre privatekonomi. Det kommer att kännas kämpigt då och då, men se inte detta som ett jobbigt problem – se det som en utmaning! Om du verkligen är sugen på att hitta på något med dina vänner i helgen, föreslå att ni ses hemma hos dig och lagar mat tillsammans och delar på kostnaden. Bjud in till en filmkväll, en drinkkväll eller en spelkväll istället för att gå ut på krogen eller på restaurangen. Möjligheterna är oändliga, bara du är kreativ nog att se dem.

Blir du lyckligare om du köper dyrare saker?

Att vara ekonomisk betyder inte att man helt måste strunta i nöjen. Det handlar mer om att se möjligheter och vara öppen för nya alternativ. Du kan välja att laga en dyr middag eller så kan du laga en billigare middag. Du kan köpa dyra märkeskläder eller välja att shoppa på billigare klädkedjor. Du kan åka på lyxsemester eller så kan du åka på en spännande weekend i Europa. Kom ihåg att det är sällan dyrare alternativ gör oss lyckligare.

Istället för att se din privatekonomi som något jobbigt och tråkigt – se det istället som en naturlig del av din vardag och som något spännande. Bli inte stressad över att du har dåligt med pengar, bli motiverad att tjäna mer. Bli inte orolig över att du inte påbörjat ett sparande ännu, börja smått och ta ett steg i taget. Det räcker med att du sparar de pengar som du egentligen tänkt lägga på en fika eller en lunch ute.

När du ser att pengar börjar rulla in, att dina utgifter har blivit mindre och att ditt sparande växer kommer du känna dig mycket mer motiverad. Det lovar jag dig. Se varje liten krona som ett steg närmare en bättre privatekonomi.

Låt mig bjuda på ett känt citat som är värt att komma ihåg: ”*Rikedom handlar sällan om de stora inkomsterna, det handlar om de små utgifterna*”.

Kapitel 2

Så enkelt kan du bli en expert på sparande

Sparande är en viktig del av din privatekonomi samtidigt som det låter otroligt tråkigt. I kapitel två kommer du förhoppningsvis att hitta motivation till att komma igång med ditt sparande redan idag.

Om du vill skapa en bra privatekonomi så kommer du att bli tvungen att spara pengar regelbundet. Sparande låter inte direkt som det roligaste här i världen, men att spara pengar har oändligt med fördelar. Dels kan ett sparande hjälpa dig att ha råd med kontantinsatsen för din första bostad, din drömresa, ditt bröllop eller din pension. Sparandet kan även rädda din plånbok om du skulle åka på en större, oväntad kostnad strax innan lönen kommer.

Att spara pengar är viktigt, men det många glömmar bort är att man inte behöver spara särskilt stora summor för att få igång ett framgångsrikt sparande. Man tror att man ”måste” spara tusenlappar varje månad och lyckas man inte med det är det lätt att man ger upp. ”Om man inte kan spara mycket, så behöver man ju inte spara alls”, är en tanke som förmodligen slagit de flesta.

Detta stämmer naturligtvis inte, utan det är snarare tvärtom. Det är det lilla, men regelbundna sparandet som faktiskt gör störst skillnad i det långa loppet. Tyvärr är det många som väljer att inte spara den där hundralappen alls, just för att det är ”bara” en hundralapp. Den kommer inte göra någon skillnad ändå, eller hur? Låt mig ge dig ett exempel på hur ett sparande kan se ut om du sparar ynka 250 kr i månaden.

1. Varje månad lyckas du lägga undan 250 kr. Det är helt enkelt det du får över när du betalat alla räkningar och gjort en budget för mat, transport och nöjen.
2. Efter ett år kommer du att ha sparat ihop hela 3 000 kr. Du fortsätter med samma sparande i lite mer än två år, tills du har nått 10 000 kr.
3. När du kommit upp i 10 000 kr väljer du att sätta in dessa pengar på ett fasträntekonto med en bindningstid på tre år och en sparränta på 10 % (mer om fasträntekonton och hur de fungerar kan du läsa på sida 13). Efter du gjort detta fortsätter du med ditt vanliga månadssparande på 250 kr varje månad.

4. Efter första året på fasträntekontot kommer du att ha tjänat 1 000 kr i ränta. Du har nu alltså 11 000 kr på kontot. Samtidigt har du tjänat 3 000 kr när du månadssparat som vanligt.
5. Eftersom du nu har 11 000 kr, så kommer räntan på 10 % nu att räknas på 11 000 kr. Efter år två har du alltså tjänat in 1 100 kr i räntepengar, vilket ger dig ett totalt sparkapital på 12 100 kr. Utöver detta har du även sparat 6 000 kr på egen hand.
6. När det tredje året passerat kommer du att ha tjänat 10 % i sparränta på 12 100 kr och nu har ditt sparande stigit till 13 310 kr. Med hjälp av ditt månadssparande har du lyckats spara ihop 9 000 kr.
7. På drygt 6 år har du alltså lyckats spara ihop 21 310 kr, bara genom att spara 250 kr i månaden. Hade du sparat 500 kr i månaden hade du varit uppe i över 42 000 kr. Inte illa va?

Som du ser kan ett sparande löna sig trots att du sparar småsummor varje månad, även om det må ta lite längre tid. Dock är det exempel jag gett dig ovan baserat på om du inte kan spara mer än 250 kr varje månad under 6 år. Förmodligen kommer du att ha lyckats öka dina inkomster under denna tid, vilket innebär att du kanske till och med kunde sparat tre, eller till och med fyra, gånger så mycket.

”Många bäckar små”

Det finns ett talesätt som är viktigare än alla andra när det gäller sparande och det är ”många bäckar små”. Genom att tänka så kan det bli enklare för dig att komma igång med ditt sparande. Oavsett hur mycket eller hur lite du sparar, så är ett sparande alltid ett sparande.

Att börja spara pengar är inte svårt och jag lovar dig att så fort du kommer igång, så kommer du att känna dig motiverad till att fortsätta. Det är spännande att se pengarna växa och du kommer bli mer och mer skeptisk till huruvida du faktiskt ska ta av dina sparpengar när ett behov uppstår. Du kommer att vilja ta hand om ditt sparande och se det växa sig större och

större och det kommer vara en rolig resa. Men för att följa med på denna resa behöver du kliva ombord på tåget och det är just detta som många gånger kan vara svårt.

Jag vet att det är lockande att ”leva i nuet” och att strunta i att spara de där pengarna som du hellre lägger på ett besök på din favoritrestaurang eller på en ny tröja. Det handlar om att kunna se bortom nuet och fundera över vad just dessa pengar kan ge dig om två dagar, en vecka eller ett år.

TIPS!

Ett bra tips är att skapa ett sparmål i din mobilbank. Här kan du lägga över pengar när du vill eller låta pengarna dras automatiskt varje månad när din lön trillar in. På så sätt kanske du inte ens märker att dessa hundralappar försvunnit? Dagen innan nästa lön kommer kan du kika in på ditt sparmål, se hur långt du kommit och om du kanske kan lägga in några extra kronor denna månad. Om du lyckas sälja något du har hemma, lägg in pengarna på sparmålet istället för att gå på bio. Du kommer njuta av att alltid komma ett steg närmare ditt mål.

Hur vill du spara pengar?

Det finns många olika sätt att spara pengar på idag. Allt fler sparmöjligheter dyker upp för varje år som går, vilket såklart gynnar oss småsparare. Är man inte insatt i sparande så är det svårt att veta vilka sparformer som finns och vilken som är den bästa. Tyvärr kan jag inte säga vilken sparform som passar bäst just för dig, men jag kan däremot gå igenom vilka de vanligaste sparformerna idag är. Sedan är det upp till dig att utforska det alternativ som passar just dig bäst och börja spara pengar.

Klassiskt **sparkonto** med rörlig ränta

Att spara pengar på ett sparkonto med rörlig ränta är den allra vanligaste sparformen. Sparkonton erbjuds av alla banker och alla svenska medborgare har rätt att öppna ett sparkonto hos en bank gratis - oavsett hur deras ekonomi ser ut. Om du öppnar ett sparkonto hos en bank så har du fri tillgång till dina sparade pengar, vilket innebär att du kan sätta in och ta ut pengar precis hur du vill. Det är alltså du som har kontroll över kontot. Sparräntan är

rörlig, vilket innebär att den anpassar sig efter den nuvarande reporäntan (den ränta som sätts av Riksbanken och som ligger till grund för bankernas räntor).

Samtliga sparkonton som erbjuds av banker omfattas av den statliga insättningsgarantin, som innebär att du får ersättning för de pengar du sparar om banken mot all förmodan skulle gå i konkurs. Ersättningen ligger på max 950 000 kr per sparkonto och person. Denna garanti gör att denna sparform har en väldigt låg risk, vilket gör att du kan spara pengar tryggt och säkert, något som många uppskattar.

Eftersom risken på ett sparkonto med rörlig ränta som omfattas av insättningsgarantin är väldigt låg, så kommer du inte få en särskilt hög sparränta. Detta eftersom räntan rör sig tillsammans med landets reporänta, som just nu ligger på minus. Är du ute efter att tjäna så mycket som möjligt på ditt sparande är alltså ett sparkonto med insättningsgaranti inte det bästa alternativet.

Fasträntekonto

Ett fasträntekonto är ett slags sparkonto, men skillnaden är att du måste låsa dina pengar under en viss tidsperiod. När du låser dina pengar får du alltså inte röra dem och skulle du göra det kommer du att få betala en viss straffavgift. I vissa fall kan banken eller företaget till och med sänka din sparränta.

I utbyte mot denna bindningstid får du däremot en högre sparränta, som hos vissa företag faktiskt kan ligga på upp till hela 10%! Vilken ränta du får beror lite på vilken typ av fasträntekonto du väljer att spara på. Det finns nämligen fasträntekonton med och utan insättningsgaranti.

Fasträntekonto med insättningsgaranti

Eftersom alla sparkonton hos storbankerna omfattas av statens insättningsgaranti, så kommer sparräntan att vara lägre. I bästa fall kan den ligga på någon procent, vilket i och för sig är lönsamt om man jämför med de sparkonton som har en rörlig sparränta. Även här kan du alltså spara pengar tryggt.

Det finns även inlåningsföretag som lånar in pengar till sina verksamheter. Dessa företag erbjuder också oftast fasträntekonton, men dessa konton omfattas inte av den statliga insättningsgarantin.

Fasträntekonto *utan* insättningsgaranti

När ett fasträntekonto inte omfattas av insättningsgarantin kan du få en sparränta upp till så mycket som 10 %, om du binder dina pengar under en period på några år. Oftast kan du välja mellan 3, 6, 12, 24 eller 36 månader. Ju längre bindningstid du väljer, desto högre ränta får du.

Här är dock *inte* dina pengar säkra om företaget skulle försättas i konkurs. Samtidigt är de företag som erbjuder fasträntekonton idag ofta mycket stabila med stora tillgångar. Chansen att dessa företag skulle gå i konkurs är därmed ganska liten.

Investeringssparkonto

Om du vill investera pengar, men du vill slippa allt krångel som detta oftast innebär (med deklaration och så vidare), så kan ett investeringssparkonto vara något för dig. Ett investeringssparkonto, eller ISK som man ofta kallar det, är en sparform som introducerades först i början av år 2011.

Anledningen till att detta sparkonto lanserades var faktiskt för att det skulle bli enklare för småsparare som vill spara pengar i aktier och fonder. Här slipper du nämligen att deklarera varje liten vinst du har gjort via dina investeringar. Istället för att deklarera betalar du istället en låg schablonskatt (0,45 %) på ditt totala innehav.

Investeringssparkontot är inte bara en smidig sparform, det är även en trygg sådan. Inte nog med att detta är ett konto som omfattas av insättningsgarantin, det omfattas även av ett investerarskydd som ger dig 250 000 kr i ersättning för de värdepapper som du placerat hos banken om de skulle förloras i samband med en konkurs.

Fonder och aktier

Att investera i aktier och fonder har alltid varit en lönsam sparform. Om man ska förklara det snabbt och enkelt så är en aktie en enskild ägarandel i ett bolag och en fond är ett paket av flera olika aktier. När du äger aktier eller fonder så äger du alltså delar i olika bolag, vilket innebär att du vinner när bolaget vinner. Samma sak gäller såklart vid förluster.

När det går bra för bolaget kommer dina aktier att stiga i värde och säljer du dem vid rätt tillfälle kan du göra riktigt stora vinster. Det är så många aktiehandlare skapat sina storslagna förmögenheter - bara genom att köpa aktier när de är billiga och sälja dem när de stigit i värde.

Du handlar med aktier och fonder hos en så kallad aktiemäklare. Aktiemäklaren fungerar som en mellanhand mellan köpare och säljare och de kan även ge råd till kunder angående vad och när man bör köpa och sälja. Innan du börjar handla med aktier bör du jämföra olika aktiemäklare och se vilket alternativ som är billigast och bäst, så att du slipper betala höga avgifter helt i onödan.

Sparkonto hos [peer to peer-företag](#)

Numera finns det även möjlighet att investera och spara pengar hos ett så kallat peer to peer-företag, även förkortat P2P-företag. Man kan säga att peer to peer står för privatperson till privatperson, eftersom verksamheten fungerar på just detta sätt. De pengar som du sparar på företags sparkonto förvandlas till ett lån för en annan privatperson. Låter det krångligt? Låt oss förenkla processen lite till.

- Du sätter in pengar på ett sparkonto hos ett peer to peer-företag. Här är det oftast fasträntekonton som gäller eftersom du inte kan röra pengarna hur som helst om de ska användas som lån till andra. Självklart tjänar du ränta på de pengar du väljer att investera.
- En privatperson väljer att vända sig till P2P-företaget för att ta ett privatlån. En del av dina pengar kommer då att användas för att finansiera detta lån. Alla pengar lånas såklart inte ut på en gång, utan ditt kapital

delas upp över flera olika låntagare. På så sätt minskar även risken med sparandet.

Är P2P-konto en trygg sparform?

Den allra vanligaste frågan när det gäller P2P-sparkonton är: "Tänk om den som tagit lånet inte kan betala tillbaka sitt lån i tid? Vad händer då?". Och ja, visst händer detta ibland, men det som är viktigt att komma ihåg är att dina pengar aldrig används för att finansiera ett helt lån.

Om någon ansöker om ett lån på 50 000 kr, så kommer inte 50 000 kr av dina investeringar att användas till denna persons lån. Istället sprider man ut risken genom att dela upp dina pengar och fördela dem över flera olika lån. På så sätt är det knappt kännbart för din del om en enskilda kund inte skulle kunna betala tillbaka sitt lån i tid.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att sparkonton hos P2P-företag inte omfattas av den statliga insättningsgarantin. Detta innebär alltså att du *inte* kommer få någon ersättning för de pengar som du förlorat, om företaget mot all förmodan skulle gå i konkurs. Dock är risken för att detta händer väldigt liten, så länge du investerar i ett stabilt och framgångsrikt företag.

Här kan du tjäna mest

Så vilken sparform är egentligen den mest lönsamma? Det beror helt och hållet på hur ditt behov ser ut, men det finns tre sparformer som sticker ut lite extra när det gäller avkastning.

- Fasträntekonto utan insättningsgaranti. Här är dock risken för sparandet ganska hög och du måste spara ganska länge (utan att röra pengarna) för att se resultat.
- Investeringar i aktier och fonder. Om man är skicklig inom detta område och har tiden som krävs kan man tjäna riktigt stora summor, på kort tid

dessutom. Även här är risken hög, men om man inte har något emot detta så kan investeringar vara något att testa.

- Sparkonto hos P2P-företag. Genom att låna ut dina egna pengar till andra privatpersoner kan du tjäna en riktigt fin sparränta, men kom ihåg att även detta sparande medför en viss risk (även om denna risk oftast är mycket liten).

Högre sparränta, högre risk

Som du säkert förstått efter att ha läst de senaste styckena, så för ett sparande med hög risk alltid med sig en bra avkastning (sparränta). Det är helt enkelt här du kan tjäna mest. Är du villig att ta dessa risker kan du med andra ord snabbt få igång ett riktigt lönsamt sparande.

Höga risker kompenseras alltid med en hög ränta, det är så det fungerar. Samma gäller faktiskt vid lån - om du tar ett lån med en hög risk, till exempel ett smslån, så kommer du att få betala mer i ränta. Tar du istället ett lån med en låg risk, till exempel ett bolån, så kommer du att få betala en lägre ränta.

Kapitel 3

Vad kan du om lån?

I detta kapitel ska jag ge dig en så enkel och, förhoppningsvis, intressant introduktion till lån som möjligt. Att ha lite kunskap om lån kan faktiskt vara nyttigt i flera olika sammanhang.

Idag finns det många olika lån att välja emellan, vilket såklart är väldigt positivt. Utan lån hade många människor till exempel inte haft råd att köpa bostäder, då detta är något av det allra dyraste man kan köpa. Hur hade samhället egentligen sett ut om bolån inte fanns?

Lån kan användas till mycket, inte bara till bostäder. Du kan använda ett lån för att renovera ditt kök, för att ha råd med din drömrresa, för att köpa en ny bil, båt eller MC, för ditt kommande bröllop eller helt enkelt för att köpa en rea-vara som du bara inte vågar missa. Även företag kan låna pengar för att förbättra verksamhetens betalningsförmåga, eller likviditet som det ofta kallas, och därmed även dess omsättning.

Det finns som sagt en mängd av olika lån där ute och för att du bättre ska förstå hur de fungerar så ska vi nu gå igenom dem i tur och ordning. Jag kommer även ge dig mina bästa tips på hur du kan hitta ett billigare lån och vad du bör tänka på innan du skickar in din ansökan. Vi börjar med det kanske vanligaste lånet av dem alla – bolånet.

Bolån – för dig som vill köpa bostad

Ett bolån är ett lån med säkerhet som banken erbjuder till dig som vill köpa en bostad. Att det är ett lån med säkerhet innebär att lånet kräver en pant, vilket i detta fall bostaden. Skulle du få problem med att betala tillbaka pengarna kan det gå så långt att du faktiskt kan behöva sälja bostaden för att betala tillbaka din skuld.

Du kan inte låna till hela bostaden när du tar ett bolån, utan som mest får du låna upp till 85 % av värdet. Övriga 15 %, som kallas för kontantinsats eller handpenning, måste du betala på egen hand. Det finns några få långivare som kan gå med på att bevilja ett privatlån för att täcka kostnaden för handpenningen (mer om privatlån kan du läsa längre ner), även om detta inte är att rekommendera.

Anledningen till varför du inte får låna till mer än max 85 % av bostaden beror helt enkelt på att banken vill försäkra sig om att inte förlora pengar i samband med plötsliga värdeminskningar. Många väljer att låna så mycket som det går när de

ansöker om ett bolån, men allra bäst är det om du försöker spara ihop så mycket som möjligt innan du tar ett bolån. På så sätt slipper du ansöka om ett fullt lån och du blir mindre skuldsatt.

Hur mycket du får låna beror dels på vilken bank du vänder dig till, men även på din kreditvärdighet. Oftast ligger maxtaket på omkring 6 - 7 miljoner kronor. När det gäller bolånets löptid så kan detta skilja sig en del mellan olika banker, men oftast brukar du kunna betala tillbaka på lånet under upp till 30 år.

Räntan på ett bolån kan även den variera en del, dels beroende på hur ränteläget i landet ser ut generellt men även på hur mycket du vill låna samt hur god kreditvärdighet du har. En god kreditvärdighet kan ge dig en lägre bolåneränta och tvärtom. Räntan kan även bli lägre om ni är två som ansöker om lånet.

TIPS!

Om du vill få ner din bolåneränta bör du kontakta din bank och be dem om en rabatt. Det behöver faktiskt inte vara svårare än så. Du kan även se hur snitträntorna ser ut hos andra banker och förhandla med hjälp av dessa underlag. Varför ska du vara kvar som kund hos din bank om en annan bank erbjuder både bättre priser och bättre villkor? Glöm inte att det aldrig skadar att fråga.

Smslån – för dig som behöver en mindre summa snabbt

Smslån, eller snabb lån som de också kallas, är ett lån utan säkerhet. Detta innebär alltså att de inte kräver någon pant och de är helt och hållet avsedda för konsumtion bland privatpersoner. Med andra ord kan du använda pengarna till precis vad som helst.

Idag finns det mängder med smslån att välja emellan och några av dem erbjuder väldigt bra villkor. Här kommer några exempel på vad smslångivare kan erbjuda i dagsläget.

- Räntefria smslån. Detta innebär att du inte behöver betala någon ränta för lånet och ibland slipper du även betala övriga avgifter. Du kan alltså låna pengar helt gratis. Självklart är detta dock inte helt kravfritt, utan du måste

vara ny kund hos långivaren och du måste dessutom kunna betala tillbaka pengarna inom max 30 dagar.

- Smslån med direktutbetalning. Du kan ha ditt smslån på kontot redan inom 15 minuter, något som inte är möjligt om du till exempel ansöker om ett privatlån. Det enda kravet är att kontoret har öppet och att du använder dig av samma bank som långivaren.
- Smslån på helgen. Ja, numera kan du faktiskt få pengarna utbetalade även på helgen, så länge du och långivaren använder er av samma bank. Långivaren måste såklart även ha öppet på helgen.
- Smslån på kvällen. Många smslångivares kontor har öppet till sent på kvällen, vilket innebär att du kan få pengarna även efter traditionell kontorstid. Även här gäller det att du och långivaren använder er av samma bank.
- Smslån utan UC. Alla smslån kräver en kreditupplysning, men väljer du att ta ett smslån utan UC så kommer denna upplysning inte att registreras hos Sveriges största kreditupplysningsföretag - UC. Istället registreras upplysningen hos ett annat kreditupplysningsföretag.
- Smslån med betalningsanmärkning. Allt fler långivare accepterar kunder som har en eller flera betalningsanmärkningar. Dock är det extra lätt att beviljas ett smslån trots att du råkat dra på dig en anmärkning.
- Smslån utan inkomst. Vissa smslån är möjliga att få även om du lever på till exempel A-kassa, studiemedel eller om du bara har ett extrajobb. Istället för att sätta inkomstkrav, så väljer smslångivarna att göra en individuell bedömning av kundens ekonomi.

Fördelar med smslån

Det finns faktiskt flera fördelar med smslån. Inte nog med att detta lån är otroligt flexibelt, du kan numera även låna ganska stora summor. Detta är såklart positivt för de som har svårt att få privatlån på grund av till exempel betalningsanmärkningar eller låg inkomst. Förr, när smslånen var ett nytt inslag på marknaden, kunde man sällan låna mer än några tusenlappar. Idag kan du låna tiotusentals kronor.

Utöver detta så kan du låna pengar både på helgen och på kvällen, vilket kan underlätta för dig som är i akut behov av pengar. Dessutom kan du låna utan UC, en möjlighet som inga banker erbjuder, och på så sätt hålla din kredithistorik fri ifrån onödiga förfrågningar. För många kreditupplysningar hos UC kan nämligen göra det svårare för dig att få större lån i framtiden och du kan även få betala högre ränta.

En annan fördel med just smslån är att de är enkla att jämföra. Detta beror på att räntan alltid är densamma för alla kunder. Vid ett privatlån eller ett bolån sätts räntan individuellt efter kundens kredithistorik, men vid smslån är räntan fast. Hur din kredithistorik ser ut spelar alltså ingen roll. Därmed kan du enkelt jämföra smslån på nätet för att hitta det billigaste alternativet. Privatlån listar endast sin lägsta-ränta i jämförelser, vilket gör det svårt att veta exakt hur hög ränta du kommer att få.

Onödigt mycket kritik

Om du varit aktiv i ditt nyhetsflöde så har du säkerligen märkt att smslån har fått ta en hel del smällar genom åren. Räntorna beskrivs som skyhöga, vilket gör att människor lätt blir skuldsatta. Det populära TV-programmet "Lyxfällan" tar ofta med personer som tagit många smslån och hamnat i djupa skuldträsk på grund av detta. Och ja, det är lätt att hamna i skuld om man överkonsumerar smslån - men bara om du inte betalar tillbaka i tid.

Det man ofta glömmer bort när man ger smslån kritik är att det faktiskt är helt upp till låntagaren om denne hamnar i skuld eller ej. Om man betalar tillbaka lånet i tid och inte lånar pengar när man vet att man inte har råd, så är det faktiskt inga problem. Då kan smslån faktiskt vara en riktig räddare i nöden. Att skylla

människors skuldsättningar på smslångivarna är som att skylla på Systembolaget för att människor missbrukar alkohol. Det håller helt enkelt inte. I alla fall inte enligt mig.

Absolut, räntorna för smslån är höga, men det finns såklart en anledning till detta. Det beror helt enkelt på de små lånebeloppen och den korta löptiden. Hade man erbjudit en lägre ränta hade man inte tjänat på utlåningen. Naturligtvis finns det smslån som är onödigt dyra och dessa bör man såklart se upp för (ett räntetak som förhindrar långivare att ta allt för höga räntor är garanterat på ingång). Samtidigt finns det smslån som är helt gratis. Kom ihåg att betala tillbaka i tid, så ska du se att du slipper skuldsättning.

Privatlån – för dig som behöver låna lite mer

Ett privatlån är, precis som ett smslån, ett lån utan säkerhet. Dock finns det en hel del skillnader mellan dessa två lånetyper. Dels erbjuds privatlån av banker och dels är ett privatlån oftast mycket större än ett smslån. Samtidigt kan du låna så lite som bara några tusenlappar också. Oftast använder man privatlån för exempelvis bilköp, för att finansiera kontantinsatsen, för renoveringar och ibland även för dyrare resor. Som mest kan du låna upp till ca 600 000 kr i max 15 år.

När du ansöker om ett privatlån så får du oftast räkna med att kraven är ganska höga. Visst, det finns banker och långivare som accepterar kunder med betalningsanmärkningar, men då kommer du förmodligen att få låna mindre samt betala en högre ränta. Räntan för ett privatlån sätts nämligen individuellt beroende på kundens kreditvärdighet, vilket också är en stor skillnad om man jämför med smslån.

Räntan för ett privatlån är dock mycket lägre än vid smslån och detta beror helt enkelt på att man lånar ut en större summa pengar under en längre tid. Att betala skyhöga räntor i flera år hade ju trots allt inte varit lockande för någon, eller hur? Idag ligger räntan för privatlån från ynka tre procent, men samtidigt måste man ha en utomordentlig ekonomi och kredithistorik för att få en så billig ränta.

Vad kan privatlånet användas till?

Eftersom privatlånet är ett lån utan säkerhet, vilket innebär att det inte kräver någon pant, så kan du använda pengarna till precis vad du vill. Du kan till exempel använda lånet för att:

- Äntligen renovera köket som inte fått ett lyft sedan 90-talet.
- Bekosta handpenningen (eller åtminstone en del av den) för den bostad som du är intresserad av att köpa.
- Köpa en bil, båt eller MC, så länge fordonet inte kostar över 600 000 kr.
- Bjuda familjen på en välförtjänt, lite dyrare drömmresa till soligare breddgrader. Varför inte till tropiska Karibien?
- Finansiera ditt eget företag. I början när man vill starta eget kan det vara kämpigt att få pengarna att räcka till. Marknadsföring, hemsidor och produkter är knappast gratis och har man inget sparkapital, ja, då kan ett privatlån hjälpa dig på vägen.

Hitta billigaste lånet med hjälp av en [låneförmedlare](#)

Om du känner att ett privatlån är något för dig så ska du inte vända dig till första bästa långivare eller bank. Gör du det riskerar du att behöva betala på tok för mycket för lånet. Jämför långivare, deras lägsta-räntor och villkor först och ta gärna hjälp av en låneförmedlare.

Låneförmedlaren hjälper dig att hitta de billigaste räntorna för just dig med hjälp av en enda kreditupplysning (läs mer om vad en kreditupplysning är på sida 35), trots att vissa jämför lån hos över 22 olika långivare. På så sätt kan du snabbare hitta den billigaste räntan samtidigt som du kan hålla ditt kreditregister fritt ifrån

förfrågningar. Att använda sig av en låneförmedlare är dessutom helt gratis, så du förlorar ingenting på det - snarare tvärtom.

Genom att bara sänka din ränta någon procent så kan du faktiskt tjäna en hel del pengar, särskilt om ditt privatlån har en längre löptid. En mening som jag rekommenderar att du börjar ha med dig i bakhuvudet är: "Varför ska jag betala mer än jag behöver?".

Företagslån – för dig som vill ge ditt företag en skjuts

Ett företagslån är precis vad det låter som, nämligen ett lån anpassat för företag som vill förbättra sin ekonomi. Ofta talar man om att företagslån hjälper verksamheter att "förbättra sin likviditet", vilket innebär att de får en bättre betalningsförmåga och därmed en större omsättning. Det som är lite synd när det gäller företagslån är att ditt företag i många fall redan måste vara igång och omsätta pengar innan du beviljas denna typ av lån. Många banker och långivare har som krav att verksamheten måste omsätta minst 1 miljon kronor varje år för att du ska få ta ett lån.

Så vad ska man då använda företagslånet till? Ja, det kan till exempel vara hjälpsamt om företaget behöver köpa in nya datorer eller annan utrustning som används i verksamheten. Ett företagslån i form av en kredit kan även vara bra som buffert om företaget skulle drabbas av plötsliga och oväntade utgifter. Här betalar man nämligen ingenting så länge krediten inte utnyttjas.

Låna pengar för att starta företag?

Ett vanligt missförstånd när det gäller företagslån är att lånet är till för de som planerar att starta ett företag och behöver lite extra pengar på vägen. Så är det tyvärr inte. Som vi nämnde ovan måste företaget redan omsätta en viss summa pengar varje år för att ett företagslån ska beviljas. Detta är såklart lite dumt, eftersom det trots allt är i början som många nystartade företag är i behov av lite extra pengar, för till exempel marknadsföring eller hyra av lokal. Som tur är så kan det finnas andra lösningar för dessa startup-företag.

Om du redan startat eller planerar att starta ett företag så kan du alltid använda ett vanligt banklån för att finansiera din verksamhet. Då behöver du dock ha en stabil inkomst och en god kreditvärdighet. I vissa fall kan även långivaren kräva att du måste ha en säkerhet för lånet. Skulle du äga en bostad som inte är belånad så skulle du till exempel kunna använda denna. Se bara till att du faktiskt har möjlighet att betala tillbaka lånet enligt avtalet. Annars kan det inte bara stå dig dyrt, det kan även ödelägga starten för ditt företag.

Skuldfinansieringslån – lös dyra skulder

Ett skuldfinansieringslån är ett lån som tillåter dig att samla dina mindre skulder, i samband med till exempel krediter och smslån, med hjälp av ett större privatlån. Genom att göra på detta vis kan du inte bara slippa mängder med stress och bortglömda betalningar - du kan även spara en hel del pengar.

Istället för att ha flera små och dyra skulder att betala tillbaka varje månad löser du helt enkelt samtliga skulder med hjälp av ett större privatlån med en lägre ränta. Detta lån betalar du sedan av under en lite längre period, men du kan självklart betala in mer eller lösa hela lånet när som helst om du skulle ha möjlighet.

Skuldfinansieringslånet är ett utmärkt alternativ för många, inte bara de som har en skakig ekonomi på grund av dyra skulder. Alla kan faktiskt spara pengar på detta sätt. Har du tagit flera mindre krediter tidigare bör du verkligen se över om du kan lösa denna dyra situation med ett skuldfinansieringslån.

Omstartslån – för dig i skuld

Omstartslån erbjuds inte av särskilt många banker, vilket är synd med tanke på hur hjälpsamt detta lån faktiskt kan vara. Ett omstartslån är ett lån anpassat för dig som har haft en skakig ekonomi och som därför dragit på dig både betalningsanmärkningar och skulder hos Kronofogden som gör det svårt för dig att låna på annat håll.

Med hjälp av omstartslånet kan du till exempel köpa en bostad, så länge du betalar av dina skulder hos Kronofogden med en del av lånet. Säkerheten för lånet blir alltså den bostad som du köper. Du kan även använda en borgensman som säkerhet. Ett måste vid denna typ av lån är dock att du har en stabil inkomst idag.

Att tänka på innan du lånar

Det finns många saker som kan vara bra att tänka på innan du tar ett lån, särskilt om du aldrig lånat pengar förut. Nedan ska jag ge dig mina bästa tips så att du slipper tråkiga och framförallt dyra överraskningar.

1. Låna aldrig för att finansiera spontanköp och nöjen. Detta kommer enbart att leda till ångest och, i värsta fall, betalningssvårigheter. Tänk alltid igenom dina köp och har du inte råd att gå ut en kväll - ja, då struntar du i att göra det.
2. Låna aldrig pengar för betala räkningar! Detta kommer inte lösa någonting, utan kan till och med få dig att hamna djupare i skuld.
3. Se till att du faktiskt har råd. Även om du tar ett smslån på så lite som 2 000 kr, kan räkningen snabbt bli dyr om du slarvar med återbetalningen. Påminnelseavgifter och inkassokrav är inte billiga, för att inte tala om den straffränta som du måste betala vid försening. Räkna på lånet, hur mycket du kommer att behöva betala varje månad och se om din ekonomi håller.
4. Ta inte första bästa lån. Innan du ansöker om ett lån, särskilt smslån, bör du jämföra långivare. På så sätt kan du spara flera hundralappar.
5. Vänd dig till en låneförmedlare om du vill jämföra privatlån. De hjälper dig att jämföra lån ifrån mängder av långivare och banker, ibland över 20 stycken. Dessutom registreras endast i kreditupplysning i samband med din ansökan.

6. Satsa på ett räntefritt lån. Om du bara vill låna en mindre summa någon enstaka gång, så bör du ansöka om ett räntefritt smslån. Här kan du nämligen låna flera tusen kronor helt gratis, så länge du kan betala tillbaka pengarna inom en månad, ibland inom två veckor. Löptiden på räntefria lån brukar nämligen inte vara längre än så.
7. Behöver du pengar riktigt snabbt? Vänd dig till en smslångivare som erbjuder smslån med direktutbetalning. Här kan du nämligen få pengarna inom 15 minuter, så länge du och långivaren använder er av samma bank.
8. Välj en löptid som är lagom. Om du väljer en för lång löptid kan ditt lån bli onödigt dyrt, trots att månadsbetalningarna är lägre, och väljer du en för kort löptid kan du drabbas av betalningssvårigheter.
9. Om du är osäker om huruvida du kan betala tillbaka pengarna i tid bör du aldrig låna. Ansök endast om lån om du vet med dig att du faktiskt kan betala tillbaka pengarna vid löptidens slut.
10. Vad händer om du blir arbetslös? Eller om du blir sjukskriven? Fundera över de värsta sakerna som kan hända och hur de kan påverka din återbetalning. Har du en plan B?
11. Läs alltid det finstilta innan du lånar. Vilka avgifter tillkommer? Hur hög är dröjsmålsräntan? Se till att alltid ha full koll på vad som gäller.
12. Glöm inte att du alltid har 14 dagars ångerrätt, även när det gäller lån. Utnyttja detta om du känner att du inte alls är nöjd med långivaren eller om du ångrar att du tog ett lån. Du kan även reklamera ett lån.
13. Om du har svårt att få lån, kanske på grund av en oregelbunden inkomst, så kan du alltid testa att ansöka om ett lån tillsammans med en medsökande. Är ni två som ansöker minskar risken för utlåningen och ni kan dessutom få en

lägre ränta.

14. Även om det är möjligt att betala kontantinsatsen med hjälp av ett privatlån, så bör du första hand försöka spara ihop pengar själv. Det kan vara kämpigt att betala av två stora lån på samma gång. Börja spara i god tid så slipper du belåna dig upp till öronen.
15. Undvik att låna med UC om du ofta tar mindre lån och krediter. Ju fler förfrågningar du har i ditt kreditregister hos UC, desto mer misstänksamma kommer framtida företag och banker att bli. Välj en långivare som tar sin kreditupplysning hos något annat kreditupplysningsföretag än UC för att förbättra din kreditvärdighet inför framtiden.
16. Testa att sänka din bolåneränta om du inte redan fått rabatt. Oftast brukar det faktiskt räcka med att bara fråga för att få en lägre ränta. Här finns det tusenlappar att spara varje år! Vad har du att förlora? Ring din bank idag!
17. Om du har många små lån och dyra krediter kan du spara en hel del pengar på att samla dem med ett nytt, större och framförallt billigare privatlån.
18. Sist men inte minst - tänk alltid en extra gång innan du lånar, oavsett hur stor summa det rör sig om.

Kapitel 4

Därför är din kreditvärdighet viktig

Ofta talas det om kreditvärdighet och kreditupplysningar, men vad är det egentligen frågan om? Det ska vi titta närmare på i detta kapitel.

Det talas ofta om kreditvärdighet och kreditupplysningar, särskilt i samband med lån. Kreditvärdigheten kan bland annat ligga till grund för vilken ränta du får och om du ens beviljas ett lån överhuvudtaget. En kreditupplysning är ett måste för den som vill ansöka om ett lån, eftersom det är genom denna som företaget eller långgivaren kan ta reda på hur kundens ekonomi ser ut.

Men vad är kreditvärdighet egentligen? Och hur ser innehållet i en kreditupplysning ut? Det är inte helt lätt att veta. Nedan ska jag i detalj gå igenom hur dessa moment fungerar så att du har full koll inför framtiden. Din kreditvärdighet kan nämligen ha stor inverkan på både lån och andra viktiga moment längre fram.

Kreditvärdighet – och varför den är så viktig

Din kreditvärdighet, eller betalningsförmåga som det också kallas, baseras på din ekonomiska situation. Om din ekonomi är god, så är din kreditvärdighet god och tvärtom. Låt mig ge dig några enkla exempel.

- En god ekonomi, och därmed en god kreditvärdighet, kan till exempel innebära att du har en stabil inkomst, få skulder och inga betalningsanmärkningar
- En sämre ekonomi och kreditvärdighet kan bero på att dina utgifter överstiger dina inkomster, att du har betalningsanmärkningar och kanske till och med skulder hos Kronofogden.

Dessa faktorer påverkar din kreditvärdighet

Att ha en bra kreditvärdighet är såklart fördelaktigt i många olika situationer, inte minst om du vill ta ett lån eller teckna någon form av abonnemang. Ju bättre kreditvärdighet du har, desto större chans har du att beviljas ett lån. Ansöker du om till exempel ett privatlån eller bolån kan du till och med få en lägre ränta.

Men vilka faktorer är det egentligen som påverkar din kreditvärdighet? Det ska vi titta närmare på i detta stycke. På så sätt kan du få en bättre uppfattning om hur din egen kreditvärdighet ser ut.

Utgifter och inkomster

En av de största faktorerna som påverkar din kreditvärdighet är såklart din lön. Ju högre lön du har, desto bättre kreditvärdighet anses du ha (så länge du inte har skulder och betalningsanmärkningar såklart). Dock är det inte bara lönen som spelar in här, utan *alla* dina inkomster. Det kan till exempel handla om inkomster ifrån a-kassa, studiemedel, andra bidrag eller tillgångar.

Det man gör efter att man tagit reda på hur dina inkomster ser ut är att ställa dem mot dina utgifter, så som hyra, försäkringar och skulder, men även andra utgifter för till exempel mat, transport och nöjen. Då får man fram något som kallas för *disponibel inkomst*. Detta är helt enkelt den inkomst som du har kvar efter att du betalat alla dina utgifter varje månad. Det är även denna del av din ekonomi som avgör om du är en passande kandidat för ett lån, ett abonnemang eller något annat större avtal. Ju högre disponibel inkomst du har, desto bättre kreditvärdighet har du.

Levnadssituation

Även din nuvarande levnadssituation kan ha stor inverkan på din kreditvärdighet. Med levnadssituation menas helt enkelt hur ditt hushåll ser ut. Hur du bor, hur många personer som bor under ditt tak och om du har små barn till exempel.

Oavsett om du har en god inkomst och mycket pengar över varje månad, så kan dessa pengar snabbt försvinna om du har små barn hemma. Detta eftersom det trots allt är du som måste försörja barnen. Kanske är du ensamstående? Eller kanske har du en sambo eller partner som är arbetslös och som också till viss del måste leva på din lön? Detta kan, som du säkert förstår, bidra till att din kreditvärdighet blir sämre.

Skulle du ha en god inkomst och leva i ett hushåll där det finns en sambo eller partner som också jobbar heltid kan detta istället påverka din kreditvärdighet på

ett positivt sätt. Detta eftersom det då finns två heltidslöner i hushållet. Låt oss titta närmare på två konkreta exempel nedan.

Exempel 1

Sara är en ensamstående mamma som jobbar heltid och bor i en hyresrätt tillsammans med sina två yngre barn. Hon får en bra lön, men eftersom hon måste ta hand om sina två barn blir kostnader för bland annat mat och kläder mycket höga. Även om Saras lön i grunden är bra, så måste den ändå försörja tre personer och därmed får tyvärr Sara en sämre kreditvärdighet.

Exempel 2

Maja bor tillsammans med sin partner Henrik i en bostadsrätt som de köpt tillsammans. De har inga barn i dagsläget och både Maja och Henrik jobbar heltid, vilket gör att hushållet får in en hel del pengar varje månad. De har inga problem med att amortera på sitt bolån varje månad och de har även möjlighet att lägga en hel del pengar på sparande. Majas kreditvärdighet är därför mycket god.

Återbetalningshistorik

Självklart spelar även din återbetalningshistorik en stor roll när du till exempel vill ansöka om ett lån, teckna ett abonnemang eller ingå ett hyresavtal. I många fall spelar det faktiskt ingen roll hur höga inkomster du har om du fortfarande är slarvig med dina betalningar. Med återbetalningshistorik så syftar man helt enkelt på hur du har skött dina tidigare betalningar, om du till exempel betalat dina räkningar i tid.

Skulle långivaren, företaget eller hyresvärden se att du haft problem med att betala tillbaka din skuld i tid så kan detta påverka deras syn på dig som en lämplig kund. Vem vill låna ut pengar eller hyra ut sin lägenhet till någon som inte verkar sköta sina inbetalningar och som hamnar hos inkasso titt som tätt? Förmodligen ganska få. Detta ger dig alltså en sämre kreditvärdighet. Om du däremot skött alla

dina räkningar i tid och betalat dem i tid så kommer detta naturligtvis vara till din fördel.

10 tips för en bättre kreditvärdighet

Om du, kanske med hjälp av stycket ovan, kommit fram till att din kreditvärdighet förmodligen inte är den bästa så finns det faktiskt åtgärder du kan ta till. På så sätt kan du öka dina chanser att få ett lån, ett hyresavtal eller vad det nu må vara. Ja, det går faktiskt att förbättra sin kreditvärdighet och, även om vissa tips är ganska väntade, så finns det även snabbare lösningar. Här kommer några tips på hur du kan få en bättre kreditvärdighet.

1. Betala dina räkningar i tid. Ja, detta är väl kanske det äldsta tipset i boken, men det är faktiskt väldigt viktigt för din kreditvärdighet. Om du inte betalar dina räkningar i tid är det lätt att de hamnar hos inkasso och därefter hos Kronofogden. Detta är såklart något som du bör undvika om du vill ha en så god kreditvärdighet som möjligt.
2. Om du har en sambo som jobbar heltid, men som inte är skriven på din adress bör denne adressändra så snart som möjligt. På så sätt finns det två heltidsinkomster registrerade under ditt tak, vilket kan förbättra både din och din sambos kreditvärdighet.
3. Skulle du vara i behov av att låna pengar så kan du öka dina chanser att få lån (och även en lägre ränta) om du har en medsökande, det vill säga en person som du ansöker tillsammans med. Då tar man nämligen hänsyn till bådars kreditvärdighet i bedömningen och är er betalningsförmåga god tillsammans kommer det knappast vara svårt att få ett lån. Detta gäller såklart inte vid smlån, utan främst vid privatlån.
4. Försök att öka dina inkomster. Din kreditvärdighet påverkas till stor del av din disponibla inkomst och om du kan öka dina inkomster kommer din betalningsförmåga automatiskt att bli bättre. Skaffa ett extrajobb, jobba

hemifrån eller testa att förhandla dig till en bättre lön. Kanske är det dags att byta jobb helt och hållet?

5. Minska dina utgifter. Som vi nämnde ovan, så påverkar även dina utgifter din disponibla inkomst och därmed även din kreditvärdighet. Har du möjlighet att sänka dina utgifter för att få mer pengar över varje månad? Kanske kan du hitta billigare elavtal, bredband och abonnemang? Är det dags att sälja din dyra bil och börja utnyttja kollektivtrafiken istället? Eller varför inte en cykel om du bor centralt?
6. Säg upp krediter som du ändå inte utnyttjar. Det kan till exempel röra sig om oanvända kontokrediter eller kreditkort som bara ligger och skräpar.
7. Ta en kreditupplysning på dig själv och se vilken information som finns med. På så sätt har du full koll på hur din nuvarande kreditvärdighet ser ut och om all information stämmer. Detta kan du till exempel göra hos UC, som är Sveriges största kreditupplysningsföretag.
8. Tänk på att informationen i en kreditupplysning är baserad på föregående år. Därmed kan uppgifter om ett nytt jobb ännu inte dykt upp bland informationen. Om du var arbetslös eller hade en dålig inkomst förra året, men har ett nytt, mer välbetalt jobb i dagsläget, bör du komplettera din ansökan med till exempel lön- och arbetsgivarintyg. Därmed kan du bevisa att du har en stabil anställning i dagsläget.
9. Samla dina lån. Om du har flera mindre krediter eller smslån som äter upp dina pengar varje månad, bör du snarast möjligt samla dessa med hjälp av ett större privatlån. På så sätt kan du lösa samtliga skulder och istället betala av ett enda lån, som dessutom är mycket billigare. Här finns mycket pengar att spara, så ge din plånbok och din kreditvärdighet en hjälpande hand och samla dina lån.
10. Om du ofta tar smslån eller andra mindre krediter så bör du vända dig till långgivare som erbjuder lån utan UC. Detta eftersom kreditupplysningen då

inte kommer att synas i UC:s kreditregister, vilket är positivt på många sätt. Ju fler förfrågningar (alltså kreditupplysningar) du har i ditt UC-register, desto sämre blir din kreditvärdighet. Långgivare som erbjuder lån utan UC tar sin kreditupplysning hos andra kreditupplysningsföretag och därmed är de alltså "osynliga" hos UC, som är det upplysningsföretag som flest banker, företag och hyresvärdar använder sig av.

Vad är egentligen en kreditupplysning?

Kreditupplysning är ett ord som vi har nämnt många gånger i föregående stycke. Det är ju trots allt med hjälp av en kreditupplysning som man faktiskt kan avgöra din kreditvärdighet.

Men vad är en kreditupplysning? Och vilken information finns med i den? Det ska vi titta närmare på nu.

Så här fungerar en kreditupplysning

Enligt lag måste alla långgivare och banker ta en kreditupplysning på sina kunder innan de kan bevilja något typ av lån eller kredit. Man kan ju trots allt inte låna ut pengar till vem som helst. Samtidigt är det många andra företag och till och med hyresvärdar som använder sig av kreditupplysningar för att kunna avgöra om kunden (eller hyresgästen) är lämplig eller ej.

Man kan säga att en kreditupplysning är en förfrågan om att få ta del av en persons ekonomiska register. Förfrågan görs hos ett så kallat kreditupplysningsföretag och det ekonomiska underlaget använder man sedan för att ta reda på om kundens ekonomi är god eller inte.

Det allra vanligaste kreditupplysningsföretaget är UC, eller Upplysningscentralen, som de egentligen heter. Detta är dock inte det enda kreditupplysningsföretaget där ute, utan det finns flera andra upplysningsföretag som till exempel Bisnode och Creditsafe. Att vända sig till en långgivare eller ett företag som inte använder sig av UC kan vara fördelaktigt på många vis. Mer om varför kan du läsa lite längre ner,

men först ska vi titta närmare på vilken information som faktiskt finns med i en kreditupplysning.

Detta finns med i upplysningen

Inkomst och anställning

Hur mycket du tjänar finns naturligtvis med i upplysningen eftersom din lön trots allt är en av de viktigaste delarna när det kommer till att avgöra din betalningsförmåga. Dock är informationen om din inkomst baserad på föregående år, då man alltid går efter den senast deklarerade inkomsten. Detta innebär alltså att du kan tjäna mer i dagsläget och om så är fallet bör du komplettera din ansökan med relevanta intyg som bevisar detta.

I upplysningen finns även information om vilken typ av anställning du har (till exempel fast anställning, deltidsanställning, provanställning, vikariat och så vidare). En fast anställning är nästan alltid ett måste om du vill låna större summor pengar. Vid smslån spelar detta sällan någon större roll.

Lånhistorik

Varje gång du ansöker om lån eller en kredit kommer detta att registreras i ditt kreditregister. Man kan bland annat få information om vilken långivare du har lånat ifrån, hur mycket du har lånat samt hur du har skött dina inbetalningar. Även detta har en stor påverkan på din kreditvärdighet.

Om du ofta tagit lån och krediter kommer detta att påverka din betalningsförmåga negativt. Detta eftersom banken, företaget eller hyresvärden kan börja undra varför du tagit så många smålån förr. Kanske lever du över dina tillgångar? Kanske har du någon form av missbruk som du finansierar med lån? Därför är ett så "tomt" register som möjligt att föredra, särskilt om du planerar att ta ett större lån (kanske för att köpa bostad) i framtiden.

Skulder och betalningsanmärkningar

Självklart kan du även räkna med att dina nuvarande skulder och betalningsanmärkningar finns med i din kredithistorik. Detta för att företaget eller banken enkelt ska se om du bör ta ett lån till eller om du redan är tillräckligt skuldsatt. Du kan dock ansöka om ett så kallat skuldfinansieringslån. Detta innebär att du ansöker om ett nytt, större lån för att lösa dina gamla lån och krediter. På så sätt kan du bli av med dina skulder - samtidigt som du kommer billigare undan (ett privatlån har nämligen en mycket lägre ränta än smslån och andra krediter).

Om du har en eller flera betalningsanmärkningar spelar detta såklart också roll i företagets bedömning. Bara någon enstaka betalningsanmärkning kan tyvärr hindra dig ifrån att ta större lån, då många banker och långivare som erbjuder privatlån oftast inte accepterar kunder med anmärkningar. Att ta ett smslån brukar dock sällan vara några problem.

Civilstatus och levnadssituation

Hur din civilstatus ser ut samt hur många som bor under ditt tak har också stor betydelse för den som ska avgöra om du bör få ett lån, ett abonnemang eller ett hyreskontrakt. Din ekonomi kan trots allt påverkas en hel del av detta, även om du har en bra och stabil inkomst.

Om du till exempel bor ensam i en hyresrätt med mindre barn kan din förtroendet för dig som kund påverkas negativt. Detta eftersom din inkomst måste försörja både dig själv och barnen. Skulle du istället bo i en bostadsrätt eller villa tillsammans med en sambo utan barn och båda har en stabil inkomst, kommer företaget garanterat se dig som en mer lämplig kandidat.

Övriga tillgångar

I kreditupplysningen får företaget även reda på hur dina övriga tillgångar ser ut, till exempel om du äger en bostad eller något annat som kan vara av värde. Ju fler tillgångar du har, desto bättre.

Om du är egenföretagare

Om du driver ett eget företag så framgår detta naturligtvis också i upplysningen. Är du ute efter ett företagslån kan detta vara något enklare att få än om du som egenföretagare ansöker om ett vanligt privatlån eller bolån.

Tyvärr är det ganska svårt för egenföretagare att beviljas ett lån idag, åtminstone av banken. Dock är det självklart inte omöjligt, men ofta krävs det att företaget har flera anställda, en god likviditet och att företaget har varit aktivt under flera år.

Låna pengar utan kreditupplysning?

Många undrar om det är möjligt att ansöka om ett lån utan kreditupplysning. Svaret på den frågan är tyvärr nej, då en kreditupplysning numera alltid måste göras i samband med ett lån. Om man inte tar en upplysning är det ju omöjligt att veta om en kund bör ta ett lån eller inte. Kanske är kunden redan skuldsatt upp till öronen och beviljas ett lån ändå?

Dock kan du faktiskt ansöka om ett lån utan UC. Detta innebär att den kreditupplysning som tas inte registreras i UC:s register. UC är Sveriges största kreditupplysningsföretag och det är UC som de flesta banker och företag använder sig av när de tar en kreditupplysning.

Dock finns det vissa långgivare som använder sig av andra upplysningsföretag än UC. De använder sig istället av till exempel Bisnode eller Creditsafe. Om du lånar hos en långgivare som erbjuder lån utan UC, kommer upplysningen inte att registreras hos UC utan endast hos det upplysningsföretag som långgivaren använder. Därmed kommer kreditupplysningen alltså inte att vara synlig hos UC, vilket kan vara en fördel på många sätt.

Fördelar med lån utan UC

Ju flera kreditupplysningar du har hos UC, desto sämre kommer din kreditvärdighet att bli. Därför kan det vara smart att vända sig till en långgivare som erbjuder lån

utan UC, eftersom förfrågningarna då inte syns när banken, företaget eller hyresvärden tar en upplysning på dig. Skulle det finnas mängder med förfrågningar i registret kan man snabbt undra varför du tagit så många smålån och krediter.

Oavsett om du ofta tar mindre lån eller bara lånar någon gång kan det alltså vara en god ide att vända sig till en långivare som inte använder sig av UC. På så sätt kan du förbättra din kreditvärdighet inför framtida lån.

Kapitel 5

Så blir du kvitt dina skulder

Är du skuldsatt? Detta medför inte bara en skakig ekonomi, utan även en hel del stress. I detta kapitel ska vi gå igenom hur du som har skulder kan bli av med dem – en gång för alla.

Är du skuldsatt? Då är du i gott sällskap. Många svenskar är skuldsatta och det kan röra sig om allt ifrån bolåneskulder och delbetalningar till stora skatteskulder. En skuld behöver inte alltid vara något dåligt, om du till exempel lånat pengar för att studera eller för att köpa en bostad, så kan det snarare vara en investering.

Samtidigt finns det skulder som kan vara ödeläggande för din ekonomi, till exempel stora skatteskulder, skulder ifrån blancolån, kreditskulder och så vidare. Extra vanligt är det tyvärr med skulder ifrån smslån och krediter, eftersom räntan för dessa oftast är högre än för klassiska privatlån. Många inser inte hur dyrt ett smslån är innan de redan hamnat efter med betalningen och får betala en hög dröjsmålsränta (som också kallas för straffränta).

Om du redan hamnat i skuldtrasket finns det dock en del saker du kan göra för att ta dig upp och för att komma på fötter igen. Nedan följer några enkla tips som förhoppningsvis kan vara till hjälp.

Skapa en budget

Det första du bör göra är att skapa en budget. I denna budget kommer du att skriva ner dina inkomster och dina utgifter för varje månad. Genom att göra detta kan du snabbt se hur mycket av din inkomst du behöver lägga på dina skulder varje månad. Köp gärna en kassabok i en bokhandel och börja anteckna dina inkomster och utgifter eller skapa ett dokument på din dator. Börja med en månadsbudget. Därefter kan du till och med skapa en årsbudget.

Öppna dina brev

Många som befinner sig i skuld väljer att strunta i att öppna sina brev (kanske känner du igen detta beteende ifrån tv-programmet "Lyxfällan?"). Istället försöker de skuldsatta att ignorera problemet genom att ignorera sina räkningar. Som du säkert förstår är detta något av det värsta du kan göra.

Genom att strunta i räkningar riskerar du inte bara att hamna hos Kronofogden, dina räkningar kommer dessutom att bli dyrare med tanke på alla påminnelse- och straffavgifter som tillkommer. Så öppna alltid dina brev och blunda inte för problemet!

Öka dina inkomster

Nästa sak du bör försöka göra är att öka dina inkomster. Kanske kan du sälja lite saker som du har liggandes hemma eller kanske har du tid med ett extrajobb? Glöm inte bort att det är enkelt att hitta jobb som kan utföras direkt över internet. På så sätt kan du jobba både på kvällar och helger för att öka dina inkomster.

Ett annat sätt att tjäna lite extra pengar är att hyra ut ett rum i din egen bostad eller bli sambo med en vän eller familjemedlem. Detta kan ge dig många tusenlappar extra varje månad.

Förhandla om en avbetalningsplan

Om du har flera mindre lån eller krediter vars betalning du inte riktigt hinner med kan du alltid kontakta långivaren och be dem om en alternativ betalningsplan. Du kommer att bli förvånad över hur många som faktiskt går med på det om man bara frågar.

Även skulder hos inkasso kan ofta lösas med hjälp av en alternativ betalningsplan. Skuldägaren vill ju trots allt att din skuld ska betalas tillbaka så snabbt som möjligt, därför går man ofta med på en avbetalningsplan för att både skuldägare och den som är skyldig pengar ska bli nöjda.

Samla dina lån

Att samla sina gamla lån och krediter kan vara en bra ide för den som har många skulder att betala av varje månad. Detta innebär att man ansöker om ett nytt, större privatlån som man använder för att lösa sina befintliga lån med.

På så sätt kan du få en lägre ränta och spara pengar, samtidigt som du blir av med dyra skulder. Dock krävs det ofta att du inte har några betalningsanmärkningar för att kunna ansöka om denna typ av lån.

Håll dig borta ifrån nya lån och krediter

Det sista du bör göra när du redan är skuldsatt är att ansöka om nya lån och krediter. Vissa tänker att ett nytt lån kan vara en snabb lösning på en obetald faktura, men detta är snarare ett ännu snabbare sätt att hamna hos inkasso eller Kronofogden. Om du har svårt att betala dina befintliga räkningar - låna aldrig mer pengar.

Ha tålamod!

Sist men inte minst - ha tålamod. Det kommer vara kämpigt och det kommer garanterat kännas tråkigt att prioritera bort roliga saker som shopping och nöjen. I slutändan kommer det dock alltid att vara värt det. Då kommer du dessutom att kunna spendera pengar utan att behöva känna ångest och få skuld känslor.

Vad händer om jag inte kan lösa skulderna?

Om du inte har möjlighet att lösa dina skulder så finns det faktiskt en del åtgärder du kan ta till. Det är med andra ord inte kört än. Du kan till exempel ansöka om ett skuldfinansieringslån (som du hittar mer information om på sidan 25) eller be fordringsägaren om en avbetalningsplan som vi nämnde i tipsen ovan. Här kommer några rader om hur en avbetalningsplan fungerar.

Avbetalningsplan – betala i en takt som passar dig

En avbetalningsplan kanske du hört talas om förut. Man kan kalla detta för en alternativ återbetalning som passar din nuvarande ekonomiska situation. Det du behöver göra är att, så fort du märker att du inte kan betala tillbaka din skuld i tid, kontakta fordringsägaren (alltså det företag du är skyldig pengar). Fråga om det finns någon möjlighet för dem att erbjuda dig en alternativ avbetalningsplan som du faktiskt klarar av. Du kommer att bli förvånad över hur många företag som

är villiga att gå med på detta. Samtidigt vill de ju få tillbaka sina pengar så snabbt som möjligt, så det är kanske inte så konstigt.

Du kan få en avbetalningsplan direkt hos det företag du är skyldigt pengar och även hos inkasso. Faktum är att inkasso ofta är tillmötesgående när det gäller avbetalningsplaner, då de också gärna ser att pengarna kommer in så snabbt som möjligt. Hos Kronofogden är det en aning svårare, då det beror på vilken typ av skuld det rör sig om. Då är det dessutom oftast upp till fordringsägaren att avgöra om en avbetalningsplan är en bra lösning eller inte.

Det allra viktigaste när det gäller avbetalningsplaner är att du faktiskt ber om en i tid. På så sätt kan du minska risken för att hamna djupare i skuldträsket. Det handlar även om att våga kontakta företaget och förklara den situation du hamnat i. Tänk på att du inte har någonting att förlora på att fråga och, som sagt, företag är mer tillmötesgående än vad man kan tro.

Efter att ha fått en avbetalningsplan är det även viktigt att du håller dig till den. Om du inte gör det, kan du bli tvungen att betala av hela skulden på en gång, vilket du förmodligen inte har råd med. Har du riktigt otur kan detta både leda till en betalningsanmärkning och, i värsta fall - en skuldsanering hos Kronofogden.

Kort om skuldsanering

En skuldsanering innebär att du under fem år betalar av så mycket du kan av dina skulder och resten avskrivs i utbyte mot att du under denna period lever på existensminimum. Hur högt eller lågt detta existensminimum är beror lite på hur din situation ser ut, men vanligtvis ligger normalbeloppet på ca 4 500 kr för en ensamstående vuxen. Utöver normalbeloppet kan du få extra tillägg om du till exempel har barn, om du behöver läkarvård, tandvård eller om du har arbetsrelaterade resekostnader.

Även om en skuldsanering kan verka som en enkel lösning så är det knappast det. Detta kommer vara en tuff period i livet och du bör göra allt i din makt för att

undvika den. Utöver att saneringen kan ha förödande konsekvenser för din ekonomi, så kommer den även att påverka din livskvalitet avsevärt under dessa fem år. Så se till att betala dina räkningar i tid.

Kapitel 6

Kreditkort eller inte kreditkort?

Det är den eviga frågan. I detta kapitel kan du läsa mer om hur ett kreditkort fungerar, vilka fördelar det har och om en kredit är bättre eller sämre än ett lån.

Kreditkort har både fått hyllningar och kritik under de senaste åren. Så hur ska man då veta om ett kreditkort är något som passar just dig? Ett kreditkort kan såklart ha sina nackdelar, men i det stora hela kan ett kreditkort faktiskt vara förmånligt på flera olika sätt. Inte nog med att du alltid har pengar på kortet - du kan dessutom utnyttja mängder av fina rabatter och förmåner. I detta stycke ska vi titta närmare på hur ett kreditkort fungerar och vilka egenskaper detta kort har. Vi börjar med att titta närmare på vad ett kreditkort är.

Hur fungerar ett kreditkort?

Man kan säga att ett kreditkort är ett slags lån, men skillnaden är att pengarna är knutna till ett kort. Du kan handla med kortet precis som med ditt vanliga kort, men istället för att pengarna dras direkt ifrån kontot samlas de på en faktura som du får i slutet av månaden. Denna faktura kan du antingen betala direkt när du fått din lön eller så kan du välja att delbetala skulden till en viss ränta. Oavsett hur du gör fylls ditt kreditutrymme på igen i slutet av månaden.

Men varför ska man använda sig av ett kreditkort istället för sitt vanliga kort? Anledningarna är många. Här kommer några av dem i punktform:

- Kreditkortet kan användas precis som ditt vanliga kort, det vill säga i butiker, på nätet och utomlands.
- Du väljer själv vilket kreditutrymme du vill ha på kortet. Du kan dessutom när som helst höja eller sänka din kreditgräns.
- Du betalar tillbaka skulden via en faktura i slutet av månaden istället för att betala direkt med dina egna pengar.
- Du kan delbetala skulden om du skulle ha en lite fattigare månad. Väljer du att göra det måste du emellertid betala ränta.

- Du slipper betala ränta helt och hållet om du betalar tillbaka hela skulden direkt.
- Du kan använda kreditkortet som en buffert vid oförutsedda utgifter. Outnyttjad kredit kostar nämligen ingenting.
- Du kan utnyttja en hel del förmåner och rabatter i samband med kreditkortet (dessa ska vi titta närmare på lite längre ner i detta kapitel).

Skaffa kreditkort

Att skaffa ett kreditkort idag är enkelt. Det finns nämligen mängder av kreditutgivare där ute, framförallt många banker. Det enda du behöver göra är att jämföra räntor, villkor och avgifter för kortet för att hitta ett så prisvärt och passande kreditkort som möjligt. Just avgifter är det extra viktigt att titta närmare på, eftersom avgifterna för kreditkort ofta kan sticka iväg. Många kreditkort har både valutapåslag (en extra avgift när du tar ut pengar utomlands) och uttagsavgift (som dras varje gång du tar ut pengar i en bankomat). I vissa fall kan även årsavgiften vara onödigt hög, så se till att jämföra noggrant innan du ansöker.

Att ansöka är både enkelt och kostnadsfritt, ansökan sker nämligen nästan alltid online. För att kunna ansöka måste du dock uppfylla vissa grundläggande krav. Hur dessa krav ser ut skiljer sig mellan olika kreditgivare, men oftast måste du vara 18 år, ha en stabil årsinkomst samt vara fri ifrån betalningsanmärkningar. När din ansökan beviljats kommer kortet att skickas till dig inom några arbetsdagar. Koden till kortet kommer av säkerhetsskäl i ett separat brev någon dag efter att du fått kortet. Sedan är det bara att börja använda ditt nya kreditkort!

Bonussystem och andra förmåner

Det som gör kreditkort extra attraktiva är inte bara deras flexibilitet, utan även deras bonusar och förmåner. Många gånger kan ett kreditkort faktiskt vara ett mycket smidigare och mer fördelaktigare alternativ än ett vanligt lån. Visst, ett privatlån kan ibland vara billigare, men det kan varken användas som buffert eller ge dig extra förmåner i din vardag.

Som sagt, det finns mängder av kreditkort där ute, alla anpassade efter olika behov och livsstilar. Du kan till exempel hitta resekort, vilket är kreditkort anpassade för dig som ofta är på resande fot. Dessa kort kan ha lägre valutapåslag, de kan ge dig rabatt på flyg, hotell och hyrbilar och de kan även ge dig tillgång till exklusiva flygplanslounger världen över. Bensinkortet är istället ett kreditkort som kan ge dig rabatt eller poäng på drivmedel, vilket passar dig som ofta kör bil. Utöver detta finns även matkort som ger dig rabatter eller bonusar i utvalda matbutiker.

Nästan alla kreditkort innehåller dessutom en reseförsäkring samt ett avbeställningsskydd. Denna försäkring täcker inte allt det som kan inträffa under en resa, men skyddet fungerar som ett bra komplement till dina övriga reseförsäkringar. Kreditkortets reseförsäkring kan bland annat ge dig ersättning för försenat eller förlorat bagage eller missat anslutningsflyg. Avbeställningsskyddet ger dig ersättning för resan om du plötsligt skulle få förhinder så att du inte kan resa (till exempel på grund av sjukdom eller olycka).

Vissa kreditkort kan även innehålla andra försäkringar, så som köpskydd, förlängd garanti eller allrisk. Vad noggrann med att titta igenom kreditkortets innehåll innan du ansöker om första bästa kreditkort. Fundera även över vad som är viktigast för dig - innehållet i kreditkortet eller priset?

Kreditkort eller kontokredit?

Något som blivit allt mer populärt under de senaste åren är kontokrediter. Denna kredit fungerar på sätt och vis som ett kreditkort, fast utan det fysiska kortet. Istället för att hålla reda på ett kort sköts allt online. Dock är principen densamma - du handlar för krediten och betalar tillbaka skulden i slutet av månaden. Den kredit du inte utnyttjat behöver du inte betala för, vilket innebär att även en kontokredit passar för den som vill ha en buffert. I vissa fall kan en kontokredit vara lite dyrare, men så länge du jämför ränta och avgifter noggrant kan du komma undan billigt.

Vad är bäst – kredit eller lån?

Detta är en vanlig fråga för den som är ute efter ett lån. Vad är egentligen bäst; en kredit eller ett lån? Det beror helt och hållet på hur dina behov ser ut. Nedan kommer några snabba riktlinjer som kan vara bra att läsa igenom om du är osäker på vad som passar dig bäst.

Då passar en **kredit** bäst

- Om du inte är säker på hur mycket du behöver låna. Du kan när som helst höja eller sänka din kreditgräns.
- Om du vill utnyttja de förmåner och rabatter som ett kreditkort ofta innehåller.
- Om du vill använda pengarna till varor och tjänster i vardagen eller som en buffert vid oförutsedda kostnader (krediten kostar ingenting om du inte använder den).
- Om du vill ha möjligheten att delbetala kostnaden för krediten.

Då passar ett **privatlån** bäst

- Om du ifrån början vet hur mycket du behöver låna.
- Om du ska använda pengarna för något specifikt, till exempel en bil, en renovering eller en resa.
- Om du vill ha pengarna som en klumpsumma.

Då passar ett **smslån** bäst

- Om du behöver låna en mindre summa pengar.
- Om du behöver låna pengar riktigt snabbt (smslån kan du ha på kontot inom 15 minuter)
- Om du vill kunna låna pengar på helgen, kvällen och utan UC.
- Om du har en lägre inkomst eller betalningsanmärkningar.

Kapitel 7

Allt om försäkringar och hur de kan rädda dig

Försäkringar är ett måste för den som vill leva ett tryggt och bekymmersfritt liv. I kapitel sex går vi igenom några av de vanligaste försäkringar och hur de kan rädda både dig och din plånbok.

Försäkringar. Det må låta tråkigt, men faktum är att en hel del människor hade befunnit sig i en ekonomisk katastrof utan dem. En försäkring är ett skydd som du själv tecknar och som fungerar som ett skyddsnät för både dig och din plånbok. Detta eftersom försäkringen ersätter olika typer av händelser som man kan drabbas av i livet som till exempel brott och olyckor. I detta stycke ska vi titta närmare på försäkringar, hur de fungerar och varför de kan vara riktiga räddare i nöden.

Hur fungerar en försäkring?

Det finns mängder av försäkringar för olika ändamål idag, nästan lika många som det finns försäkringsbolag. Du kan försäkra allt ifrån din bil, ditt hem och din motorcykel till din hund, ditt barn, ditt företag och till och med din inkomst. Utöver detta finns det ytterligare tilläggsförsäkringar som kan tecknas för att få ett ännu bättre skydd. Du kan dessutom försäkra värdefulla ägodelar, så som konst, smycken och golfutrustning.

Att teckna en försäkring är såklart inte gratis, utan du måste betala för den regelbundet - antingen varje år eller varje månad. Denna kostnad kallas ofta för försäkringspremie och den kan vara både högre och lägre beroende på vilken försäkring det gäller, vilket försäkringsbolag du vänder dig till samt hur din personliga situation ser ut. Priset för en försäkring är därmed aldrig densamma för alla.

Om till exempel en olycka skulle inträffa kommer försäkringsbolaget att kliva in och ersätta dig för kostnaderna i samband med olyckan. Låt säga att du råkar ut för en olycka under semestern. Då är det antingen hemförsäkringen eller den separata reseförsäkringen som ersätter kostnaderna för den sjukvård du behöver. Om du skulle tanka fel drivmedel i din bil, är det bilförsäkringens drulleförsäkring som ersätter skadorna som uppstått på bilen. Det enda du behöver betala är en självrisk.

Så fungerar en självrisk

En självrisk är inkluderad i de flesta försäkringar. Det finns några försäkringar som gäller helt utan självrisk, men i de allra vanligaste försäkringarna ingår den nästan alltid. Självrisk är helt enkelt det belopp som du själv måste betala vid en skada eller olycka. Som namnet antyder, så är detta helt enkelt kostnaden för din egen risk. Låter det krångligt? Låt oss ge dig ett exempel.

Under din semester tar du en surfkurs och råkar bryta fingret. Du förs till sjukhus och får en tid för operation. Totalt kostar ingreppet över sextio tusen kronor, men eftersom reseskyddet i din hemförsäkring skyddar dig, så behöver du endast betala självrisken på 1 500 kr. Hade du inte haft en försäkring i detta läge hade du blivit tvungen att betala *hela* räkningen ur din egen ficka.

Självrisken kan påverka priset

När du tecknar en försäkring kan du se hur hög självrisken är. Storleken på självrisken kan dock variera beroende på vilken försäkring det gäller samt vad det är du försäkrar. Självrisken för maskinskada i en bilförsäkring blir till exempel lägre om bilen är yngre och har körts en kortare sträcka och tvärtom.

I vissa fall kan du vara med och påverka din självrisk och därmed även påverka priset på din försäkring. I fordonsförsäkringar, till exempel, kan du välja en högre självrisk för vagnskada och därmed få ett billigare pris på den totala försäkringskostnaden. Kom dock ihåg att du faktiskt behöver betala mer om en olycka mot all förmodan skulle inträffa.

Olika typer av försäkringar

Som vi nämnde tidigare, så finns det mängder av försäkringar att välja emellan idag. Du kan i princip försäkra precis vad som helst. Dock finns det några försäkringar som är aningen vanligare än andra, som till exempel hemförsäkringen, villaförsäkringen och bilförsäkringen. De allra flesta hushåll har någon av dessa försäkringar i dagsläget, helt enkelt eftersom hus och bil kan föra med sig dyra

kostnader vid en olycka eller ett brott. Låt oss gå igenom lite mer ingående hur dessa tre försäkringar fungerar.

Hemförsäkring – ersätter mer än du tror

Många tror att en hemförsäkring enbart ersätter skador i hemmet, men så är inte fallet. Hemförsäkringen ersätter faktiskt en hel del, vilket gör den till en av de vanligaste försäkringarna idag. Här kommer en snabb genomgång på vad en hemförsäkring vanligtvis innehåller.

- Skydd för din egendom. Självklart skyddar hemförsäkringen dina saker, allt ifrån hemelektronik till hushållsmaskiner och andra värdesaker. Du får bland annat ersättning för skador eller förluster i samband med allt ifrån inbrott och bränder till läckage.
- Skydd under resa. I alla hemförsäkringar ingår en reseförsäkring som skyddar dig under semesterns första 45 - 60 dagar. Detta innebär att du kan få ersättning för allt ifrån sjukvård till stulen egendom.
- Skydd vid överfall. Skulle du utsättas för våld av olika slag, till exempel misshandel eller övergrepp, kan du få ersättning för detta.
- Skydd för saker du förvarar på annan adress. Detta skydd kallas för bortaskydd och omfattar saker du förvarar till exempel i sommarstugan.
- Rättsskydd. Här får du ersättning för kostnader som uppstår i samband med juridiskt ombud och rättegång vid exempelvis en konflikt.

Villaförsäkring – skyddar hus och tomt

Som du säkert noterat efter att ha läst om hemförsäkring i stycket ovan, så ersätter en hemförsäkring inte skador på själva huset och tomten. Detta gör nämligen en villaförsäkring. Om du vill ha både hemförsäkring och villaförsäkring samtidigt, så kallas detta fyndigt nog för villahemförsäkring. Låt oss titta närmare på hur innehållet i en villaförsäkring skiljer sig ifrån en hemförsäkring.

- Precis som i hemförsäkringen så ingår både rättsskydd, reseskydd, överfallsskydd och ett skydd för dina personliga ägodelar som finns i bostaden i en villaförsäkring.
- Villaförsäkringen ersätter även skador på själva huset och tomten, vilket hemförsäkringen inte gör.
- Skulle bostaden drabbas av till exempel brand, läckage, översvämning, skadedjur eller skador i samband med en storm, så får du ersättning för dessa skador. Vissa villaförsäkring ersätter även hussvamp, men då behövs oftast ett större försäkringspaket.

Bilförsäkring – ett måste för bilägaren

En bilförsäkring är, som du säkert redan listat ut, ett måste för dig som har en bil. Faktum är att du till och med enligt lag måste ha minst en trafikförsäkring för att få köra din bil ute i trafiken. Utöver denna obligatoriska försäkring kan du välja att teckna en halv- eller helförsäkring för att utöka skyddet. Det finns med andra ord tre olika bilförsäkringar som kan tecknas; trafikförsäkring, halvförsäkring och helförsäkring. Nedan ska vi titta närmare på dessa.

Trafikförsäkring – ett måste

Trafikförsäkringen är, som vi nämnde ovan, ett måste för den som äger en bil. Faktum är att du inte ens får köra hem bilen ifrån bilhandlaren (eller ifrån den person du köpt bilen av) utan att ha en trafikförsäkring. Den enda gången bilen *inte* behöver ha en trafikförsäkring är om bilen är avställd. Skulle du köra din bil utan trafikförsäkring och bli stoppad av en polis, kommer du att få betala en böter

på så mycket som 100 kr per dag (om du kör en vanlig personbil) till dess att du tecknar en trafikförsäkring. Med andra ord är det billigare att teckna denna försäkring ifrån början.

Så varför måste man då ha en trafikförsäkring? Jo, detta beror helt enkelt på att alla ska ha möjlighet att få vård och ersättning för skador i samband med en olycka. Här kommer en snabb genomgång över vad en trafikförsäkring ersätter och inte ersätter.

- Om du är inblandad i en olycka som inte var ditt fel, så ersätter den ansvariges trafikförsäkring skadorna på ditt fordon samt dina sjukvårdskostnader.
- Trafikförsäkringen ersätter även skador på omgivningen vid en olycka, till exempel på staket, postlådor och lyktstolpar. Den ersätter dessutom skador på cyklister, fotgängare och andra som kan ha kommit till skada.
- Det enda som trafikförsäkringen *inte* ersätter är skador på ditt eget fordon - om det är du som orsakat olyckan. De skadorna får du betala själv - om du inte har en mer omfattande bilförsäkring.

Halvförsäkring – ersätter inte vagnskador

Halvförsäkringen ger din bil ett skydd mot det mesta, så som stöld & inbrott, brand, maskinskada, glasskador och bärgning. Även rättsskydd brukar vara en obligatorisk del i halvförsäkringen. Det enda som inte ingår i denna bilförsäkring är ersättning för vagnskador.

En vagnskada är en skada som uppstår på själva bilen i samband med till exempel dikeskörning, kollision med djur eller om stora mängder snö ramlat ner på bilen. Det rör sig helt enkelt om yttre skador, till exempel på lacken.

En halvförsäkring passar dig som har en lite äldre bil och som inte är i behov av ett omfattande skydd. Halvförsäkringen är trots allt mycket billigare än helförsäkringen. Dock bör du komma ihåg att 3 års vagnskadegaranti (som fungerar

på samma sätt som en vagnskadeförsäkring) oftast ingår vid köp av ny bil. Därmed räcker det alltså med att teckna en halvförsäkring under de första tre åren och först därefter teckna ett bättre skydd för din bil.

Helförsäkring – ett komplett skydd

Helförsäkringen innehåller samma skydd som trafikförsäkringen och halvförsäkring, plus en vagnskadeförsäkring. Detta är med andra ord det bästa tänkbara skyddet du kan ha och en försäkring som är extra viktig för dig som har en ny, dyrare bil.

Behöver du en tilläggsförsäkring?

Om du fortfarande inte känner att en helförsäkring ger dig och din bil ett tillräckligt bra skydd kan du alltid teckna olika tilläggsförsäkringar. På så sätt kan du skraddarsy ett skydd som passar just dina behov och din livsstil. Nedan ger vi dig fyra exempel på några av de allra vanligaste tilläggsförsäkringarna.

- **Assistansförsäkring.** Detta tillägg hjälper dig med bärgning och assistans om du blir stående längs vägen. En variant av detta skydd ingår oftast redan i halv- och helförsäkringen, men då bärgas bilen endast till närmaste verkstad (vilket kan vara klurigt om du befinner dig en bra bit hemifrån). Med detta tillägg bärgas bilen istället till önskad slutdestination.
- **Hyrbilsförsäkring.** Om du är extra beroende av din bil och den måste lämnas in på verkstad, kan detta tillägg vara hjälpsamt. Även detta skydd ingår många gånger i vanliga bilförsäkringar, men då får du endast tillgång till en hyrbil i ca tre dagar. Med detta tillägg kan du få tillgång till en hyrbil i upp till hela 65 dagar!
- **Djurkollisionstillägg.** Detta tillägg innebär att du slipper betala självriskan om du kolliderar med ett djur ute på vägarna. Som du säkert förstår är detta tillägg extra förmånligt för dig som bor ute på landsbygden.

- Allrisk- eller drulleförsäkring. Ett tillägg du förmodligen redan hört talas om. Detta tillägg ersätter självförvållade skador, till exempel om du spiller ut kaffe på bilens säten eller om du råkar ha sönder eller tappa bort din bilnyckel.

Betala inte mer än du behöver

Få vill betala mer än de egentligen behöver. Innan du tecknar försäkring, oavsett vilken försäkring det gäller, bör du alltid jämföra olika alternativ. Ja, det må låta tråkigt och onödigt, men du kan faktiskt spara en hel del pengar genom att jämföra. Det finns två bra tips när det kommer till att jämföra försäkringar; antingen vänder du dig till en jämförelsesajt på nätet (som nästan alltid är helt kostnadsfria att använda) eller så kontaktar du försäkringsbolagen själv och förhandlar om ditt pris.

Det kan även vara smart att fråga försäkringsbolaget om hur du kan få en billigare försäkringspremie. Många försäkringsbolag erbjuder till exempel en billigare premie för dig som har ett godkänt bil- eller hemlarm, om din bil står i ett garage under natten, om du försäkrar en kattunge eller hundvalp eller om du samlar flera försäkringar hos ett och samma försäkringsbolag. Det sistnämnda alternativet kan faktiskt ge dig så mycket som 20 % i rabatt.

Kapitel 8

Skapa ekonomiska (men naturliga) rutiner

I det sista kapitlet kommer vi ge dig våra bästa tips på hur du skapar naturliga rutiner för en mer ekonomisk vardag. På så sätt kan du förbättra din privatekonomi - utan att ens tänka på det.

Nu är du säkert trött på att läsa om allt som har med ekonomi att göra.

Förhoppningsvis har vi förklarat det mesta på ett enkelt och begripligt sätt. I

sådana fall har vi nått vårt viktigaste mål. Nu till något lite roligare. Detta kapitel kommer nämligen att bestå av en lista med tips på hur du kan skapa en bättre ekonomisk vardag - utan att egentligen behöva anstränga dig särskilt mycket. Ett ekonomiskt tänk ska helt enkelt bli en del av din naturliga vardag.

Det viktigaste när det kommer till att skapa ett sunt, ekonomist beteende är att ha tålamod. Samtidigt är det viktigt att hitta motivation, även när det känns som mest kämpigt. I slutändan kommer det att löna sig och ju tidigare du försöker förändra eller förbättra dina ekonomiska vanor, desto bättre.

Skapa en mer hållbar **privatekonomi**

1. Tänk alltid en extra gång. Det är lätt att svepas med i spenderarvinden och köpa saker man egentligen inte ens behöver, oavsett om det gäller mat, kläder eller elektronik. Om du lockas av impulsköp, stanna upp en sekund och fundera över om det verkligen behövs. Vad kan du använda dessa pengar till istället? Och vart gör de mest nytta?
2. Om du har ett sparmål - berätta om det för dina nära och kära. Genom att prata om dina mål förvandlas de till verklighet och du kan dessutom bli mer motiverad att bevisa för familj och vänner att du faktiskt kan och ska lyckas. Samma taktik kan användas om du till exempel behöver lösa skulder. "Det här datumet SKA jag vara skuldfri".
3. Skriv ner dina mål. Denna punkt hör på sätt och vis ihop med den ovan. Genom att skriva ner dina ekonomiska mål på papper så sätts de i rullning på riktigt. Hur mycket vill du tjäna? Hur mycket vill du spara? När vill du köpa din första bostad? Ett annat tips är att skriva ner *hur* du ska lyckas nå dina mål. På så sätt kan resan kännas enklare och mer realistisk.
4. Spara pengar i vardagen. Behöver du verkligen välja det dyraste märket på tomatkross bara för att du anser att den är mycket godare än

budgetvarianten? Fundera över hur stor skillnaden egentligen är och om det verkligen spelar någon roll.

5. Storhandla istället för att ströhandla. Vi lovar dig att detta kommer spara dig mer pengar i längden. Och du, handla aldrig när du är hungrig!
6. Passa på när det är rea. Att handla kläder och skor på rean kan vara ett mycket enkelt sätt att spara extra pengar. Och glöm inte att trender kommer och går, satsa på klassiska plagg som alltid ligger i tiden istället.
7. Oftast är det billigare att handla på nätet än i butik. Dessutom är utbudet mycket större på nätet, plus att det faktiskt är bekvämare. Försök att handla på sajter som erbjuder fri frakt.
8. Undvik matsvinn! Mat är en av hushållets största utgifter och mycket pengar kan försvinna i form av mat. Dels ska man tänka på hur dyr mat man köper, men man ska även tänka på bäst före-datum. Om du märker att du inte kommer hinna äta upp allt bröd innan det blir gammalt - frys in det. Om du har massor av grönsaker som håller på att bli gamla - laga något av dem. Om du använder mycket mejeriprodukter, köp laktosfritt - det håller längre.
9. Gör matlådor. På tal om mat, så kan matlådor spara dig både tid och pengar. Ha som vana att använda gårdagens middag till dagens lunch.
10. Drick mer vatten. Vatten är gratis, gott och framförallt bra för hälsan. Läsk och energidrycker innehåller inte bara mycket socker eller sötningsmedel, de innehåller även en hel del kemikalier som knappast är bra att få i sig.
11. Sälj dina saker regelbundet. Allt för många sparar på saker de inte ens behöver (kläder är extra vanligt). Istället för att samla sakerna på hög - sälj dem med jämna mellanrum.
12. Släck lamporna. Elkostnader kan snabbt bli höga om du ofta lämnar högenergilampor på i hemmet. Byt ut dyra lampor och släck efter dig, eller

ännu bättre - installera rörelsedetektorer. Dimmers kan också vara ett sätt att sänka elkostnaden.

13. Se över abonnemang och avtal. Slutar bindningstiden på ditt mobilabonnemang snart att gälla? Kanske löper ditt elavtal ut inom kort? Håll koll på dessa datum och se om det finns billigare alternativ där ute. Kampanjer och erbjudanden dyker upp regelbundet och kan hjälpa dig att spara hundralappar.
14. Tvätta aldrig halvtomma disk - eller tvättmaskiner och använd aldrig kastruller som är mindre än plattan du steker på. Ja, detta kan faktiskt spara en hel del energi och göra din elräkning en aning billigare.
15. Om du kan välja ett timpris på din el, gör det. Ett timpris ger dig nämligen möjligheten att se när elen är som billigast. På så sätt kan du själv påverka när under dygnet du ska använda mest el.
16. Se över dina försäkringar regelbundet. Har du verkligen det billigaste alternativet? Finns det billigare försäkringsbolag med bättre villkor? Ha som vana att gå igenom detta minst en gång per år.
17. Det kan vara smart att ringa försäkringsbolaget då och då och fråga om det finns möjlighet att sänka din försäkringspremie. Det skadar ju inte att fråga och om du varit skadefri i många år kommer du att bli förvånad över hur många som faktiskt går med på en extra rabatt.
18. Istället för att gå ut på afterwork eller på middag med vännerna varje helg - bjud hem dem då och då. På så sätt kan ni dela på samtliga kostnader för mat och laga samt njuta av middagen tillsammans.
19. Dela på streamingtjänster. Istället för att betala för en filmstreamingtjänst helt själv, varför inte dela abonnemanget med ditt kompisgäng?

20. Ät mer vegetariskt! Vegetarisk kost är inte bara god och miljövänlig, den är oftast mycket billigare. Det finns mängder av goda recept man kan göra med grönsaker, linser, rotfrukter, bönor och spannmål. Inför en vegetarisk dag i veckan och spara pengar samtidigt som du mår bättre.
21. Ha för vana att alltid lägga undan pengar till ditt sparande varje månad. Se det som en räkning som måste betalas till dig själv. Det spelar ingen roll om du sparar fem tusen kronor eller en hundralapp, så länge du sparar något är du på väg mot en sundare ekonomisk vardag.
22. Betala alltid dina räkningar direkt du får din lön. Skulle en räkning komma senare in i månaden - lägg undan pengar till denna. På så sätt blir det enklare för dig att veta hur mycket pengar du har att röra dig med varje månad.
23. Innan du tar lån - gör din research. Ansök inte om första bästa lån, oavsett om det gäller bolån, privatlån eller smslån. Leta runt och se vilka villkor som är bäst, vilka priser som är lägst och vilken långivare som har högst kundnöjdhet.
24. Ta gärna hjälp av en låneförmedlare om du ska ansöka om ett privatlån. Då kan du ansöka om lån hos ett tjugotal olika långivare med en enda kreditupplysning, vilket är bra för din kreditvärdighet.
25. Håll humöret uppe. Detta är det allra viktigaste tipset när det gäller att skapa en sund ekonomi. Pengar ska vara roligt och motiverande, inte jobbigt och deprimerande. Istället för att se pengar som ett hinder, se det som en utmaning. En bra ekonomi är en livsstil och kom ihåg - det handlar sällan om de stora inkomsterna, det handlar om de små utgifterna.

Vi tackar för oss

Om du kommit till detta stycke så kan vi inte annat än tacka dig för att ha tagit dig tiden att läsa igenom denna enkla, men förhoppningsvis hjälpsamma tips om privatekonomi. Vi hoppas att du kommer att ha nytta av denna lilla handbok.

Förhoppningsvis har du lärt dig något nytt och blivit lite mer självsäker inom ämnet. Kanske har vi till och med lyckats inspirera dig till att börja förbättra din privatekonomi redan idag. Och du, ge aldrig upp!

Källor

All information i denna bok är hämtad från <https://www.econello.com/sv/>. Econello.com är en jämförelsesajt som jämför allt inom privatekonomi och hjälper dig att hitta de bästa priserna på allt ifrån lån och sparande till försäkringar och kreditkort. Självlärt är tjänsten helt kostnadsfri att använda.